

Chet tillaridagi darslarni taqdimot usulida tashkil etish

Guliston davlat universiteti Xorijiy til va adabiyoti yo'nalishi 2-bosqich talabasi

Olimjonova Gulnoza No'monjon qizi

Annotatsiya

Ushbu maqola chet tillaridagi darslarni taqdimot usulida tashkil etish orqali o'quvchilarga yangi bo'lgan so'z va tushunchalarni yanada aniq va samarali tushintirish, shuning o'qituvchilar taqdimot usulidan foydalangan holda so'zlayotgan paytlarida visual tasvirning shakillanib turishini o'z ichiga oladi.

Kalit so'zlar: Taqdimot, chet tili, zamonaviy o'qituvchi, uslub, yangi tushuncha, prezantation, texnologiya, article.

Chet tili - bu xorijiy mamlakat tili . Bu tillar ona tilimizdan o'zining ma'lum bir funkaiyalari , grammatik qoidalari va tuzilish shakli bilan farq qiladi . Respublikamizda , hozirgi kunda , G'arbiy Yevropa (ingliz , Ispan , nemis , fransuz) tillari va Sharq (arab , turk , urdu , fors , xitoy , hind)tillari chet tillari sifatida o'qitilib kelmoqda .(1)

Yuqorida ta'kidlab o'tganimizdek , chet tillari bizning ona tilimizdan o'zining tuzilish shakli , grammatik qoidalari bilan farq qiladi . Chunki ular tillarning boshqa bir oilasiga mansubdir. Misol uchun ingliz tilidagi (article) tushunchasi bizning ona tilimiz grammatikasidan o'rin olmaydi . Ana shunday bir paytda, o'quvchilarga bu tushunchani tushuntirish ma'lum bir qiyinchiliklarga sabab bo'lishi mumkin bo'ladi . Ammo zamonaviy pedagoglar bu muammoni oddiygina chet tillaridagi darslarni taqdimot usulida tashkil etish orqali hal etishadi.

Taqdimot - (inglizcha presentation so'zidan olingan) audiovisual vositalaridan foydalanib ko'rgazmali shaklida ma'lumot taqdimot etish shakli . (2) Bu maruzachilarga o'z ishining mohiyatini batafsilroq ochib berishga yordam beradigan ma'lumotlarning qisqa va vizual taqdimotidir. (3)Ya'ni o'quvchilar o'zga tildagi ma'lum bir tushunchalarga tushunmasalar, bunda ularga yangi tushunchalarni o'zi tushuntarayotgan ma'lum bir paytda visual tarzda ko'rsatib turadi . Natijada yangi

tushunchani o'rganayotgan o'quvchilar bir vaqtning o'zida ham o'qituvchini tinglab va yangi bo'lgan tushunchani o'z xotiralariga muxrlay oladi.

Taqdimot usulida chet tilidagi darslarni tashkil etish bu zamon bilan hamnafas o'qituvchilarini asosiy xususiyatlaridan biri hisoblanadi. Bu usuldagi tashkil etilgan dars soatlarida o'quvchi e'tiborini olish imkoniyatiga ega bo'linadi . Shu bilan birga eshitish qobiliyati yordamida ma'lumotlarning eslab qilish vazifasiga ma'lum bir qulaylik sifatida visual shakli ham qo'shiladi. O'quvchilarning e'tibori esa, yangi tushuncha, yangi tilga bo'lgan ajoyib sayohatlariga asosiy yo'l boshlovchi bo'la oladi desak adashmagan bo'lamiz.

Hozirda texnologiyalar rivojlanayotga davr bo'lganligi sababli , ulardan behabar qolish , har bir insonning o'z kasbini rivojlantirishini to'xtatishga o'zining o'zi asosiy g'ov bo'lishi bilan tengdir . Chunki hammamiz bilganimizdek, texnologiyalar insonning og'irini yengil qilish uchun yaratilgan. Ulardan foydalanishni bilgan inson esa kam vaqt davomida ko'plab yutuqlarga erisha olishlari shubhasizdir . Texnologiyalarning har bir soha rivojida o'z o'rnini topayotgani aytayotgan so'zlarimizga isbot tariqasida keltirayotgan namunalarimiz bo'la oladi. Misol uchun o'zga tillaridagi yangi tushunchalarni tushuntirishda, o'qituvchilar oldingidek an'anaviy tarzda nazariy bilimlar bilan emas, uni amaliyotda qo'llash orqali , har bir olinayotgan bilimning chuqur va samarali bo'lishiga erishishadi . Shu bilan birgalikda taqdimot orqali tashkil etiladigan darslar oldindan o'z ustida izlanish va taqdimot yaratishga , o'quvchilar tomonidan berilishi mumkin bo'lgan savollarni taxmin qilgan holda , shu taqdimot ichiga ma'lum ma'noda kengroq va aniqroq bo'lishiga imkoniyat yaratib beradi . Bu esa vaqtning ancha tejaliishiga , va qolgan vaqt davomida o'quvchilar bu mavzu yuzasida mashqlar va topshiriqlar bajarishda foydalana olishadilar.

Taqdimot usulida dars o'tishning ya'na bir ahamiyatli jihati shundaki , ular orqali o'qituvchi darsda juda ham ko'p energiyalarini sarflashmaydilar. Ammo, shu taqdimotning yaratilishi uchun va turli xil kitob va internet saytlaridan foydalangan holda turli xil ma'lumotga ega bo'lish ancha mashaqqat talab etadi . Lekin, o'qituvchilar

ushbu tayyor taqdimotni ko'p marotaba ishlata oladilar va har safar yangi mavzuni tushintirish uchun doskada soatlab yozishlariga to'g'ri kelmaydi, natijada ular kamroq charchoq xis qiladilar . Bu esa o'qituvchilar dars davomida o'quvchilarning har bir savollarga energiyaga to'lgan holda javob bera oladi va bundan ruxlangan o'quvchilarning darsga nisbatan ishtiyoqlari yanada oshadi .

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. J.Jalilov ; " Chet tili o'qitish metodikasi ", 2012.
2. <https://fayllar.org>
3. <https://eurodomik.ru>